

[Udenrigsministeren]

lande, som ønsker medlemskab, samt de central- og østeuropæiske lande, herunder de baltiske lande, der når så langt i reformprocessen, at deres politiske og økonomiske system kan bære de rettigheder og de forpligtelser, der følger af medlemskab. Jeg vil gerne understrege, at regeringen ikke ser nogen modsætning mellem en udvidelse af EF og en udbygning af EF's eget samarbejde, som det jo i øjeblikket sker med forhandlingerne om den politiske union og den økonomiske og monetære union. Tværtimod mener regeringen, at der er tale om to ting, som hænger sammen, og som ikke kan gennemføres hver for sig, hvis de adskilles.

Et tilbageblik på Europas politiske og økonomiske billede igennem 1970'erne og 1980'erne viser med al ønskelig tydelighed, at det først var i slutningen af 1980'erne – efter at vi havde fået vedtaget Den Europæiske Fælles Akt, som jo fastlagde planerne om det indre marked, og som traktatfæstede det udenrigspolitiske samarbejde – at der kom skred i det europæiske politiske billede. Før den tid var EFTA-landene ikke interesserede i at overveje medlemskab – overvejelser, som for to landes vedkommende nu er mundet konkret ud i en ansøgning om medlemskab. Før den tid var de central- og østeuropæiske lande jo tilkøbet det sovjetiske system, og de var ikke i stand til at bevæge sig. EF ville heller ikke have haft styrke til at modtage dem, hvis de havde haft den bevægelsesfrihed, som de er i besiddelse af i dag.

Forudsætningen for denne bevægelse ind mod EF, som lægger op til det brede europæiske samarbejde, som netop Danmark ønsker så stærkt, og som vi jo har talt så varmt for i en række år, er et stærkt og dynamisk EF, som de øvrige europæiske lande ønsker at blive medlemmer af. I selv samme øjeblik EF gik i stå og vendte tilbage til de to foregående tiårs delvise stagnation, ville interessen for medlemskab hos de øvrige europæiske lande kølnes. Nøglen til at forstå deres interesse for medlemskab er ønsket om at være med dér, hvor tingene foregår, og få indflydelse. Hvis der ikke foregår noget, er der ingen tilskyndelse til medlemskab, og vi vil med stor sandsynlighed vende tilbage til opdelingen af Europa i flere forskellige grupper af lande uden noget fælles samlingspunkt.

Det er bemærkelsesværdigt, hvordan der både i Norge og i Finland er ved at opstå en meget målrettet politisk debat om medlemskab, på samme måde som det vigtigste tema i Sverige er de konsekvenser, det får for et land – og specielt for et mindre land i udkanten af Europa – at stå uden for EF. Det er også værd at mærke sig, at debatten begge steder kommer ind på både de udenrigspolitiske og de økonomiske konsekvenser af at stå udenfor.

Men i selv samme øjeblik udvidelsen kommer til at omfatte et større antal lande, og specielt når de central- og østeuropæiske lande kommer ind i billedet, bliver det naturligt at se på en styrkelse af EF som fundament for en sådan mere vidtgående udvidelse. Det er bl.a. dette formål, som EF's politiske union og den økonomiske og monetære union skal opfylde. Uden en positiv afslutning af unionsforhandlingerne er det vanskeligt for ikke at sige umuligt at forestille sig EF udvidet til de 16–18 medlemmer, som efter dansk opfattelse helst skulle indgå i medlemskredsen ved slutningen af 1990'erne.

Det er uundgåeligt, at EF, efter at supermagterne mere og mere gør sig fri for deres militære tilstedeværelse i Europas centrum, selv må påtage sig en stor del af ansvaret for sine udenrigs- og sikkerhedspolitiske interesser. Hvem skulle ellers gøre det? Og hvem har mod til for alvor at tro på, at der aldrig mere kan opstå udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemer af betydning for de europæiske lande?

Vi behøver bare at se Jugoslavien som et tragisk eksempel på, at der selv i umiddelbar nærhed af EF kan opstå udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som EF tvinges til at forholde sig til, hvad enten vi vil det eller ej. EF tog denne udfordring op, og til trods for velkendte underliggende forskellige interesser imellem EF-landene er det dog lykkedes at fastholde en EF-kurs under bestræbelser for at mægle i konflikten. EF har ikke kunnet hindre blodsudgydelse, for hvem kan forhindre befolkningsgrupper i at slås med våben i hånd, når de er fast besluttede på at afgøre indre stridigheder ved anvendelse af vold? Selv ikke en militær intervention udefra i stor skala kunne have forhindret dette. En sådan militær intervention var EF i øvrigt slet ikke indstillet på at sætte i gang. Men uden indgriben fra EF's side for at fastholde forhandlingsvejen ville der